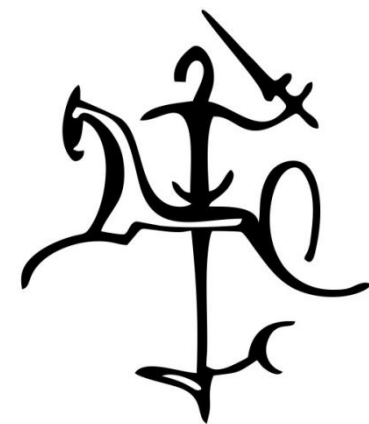


Virtuali literatūros paroda

„Lietuvos kultūros ištakos...“,
skirta Pasaulio kultūros dienai paminėti

2021 m.



„Lietuvos tūkstantmetis“ Šapoka Mindaugas



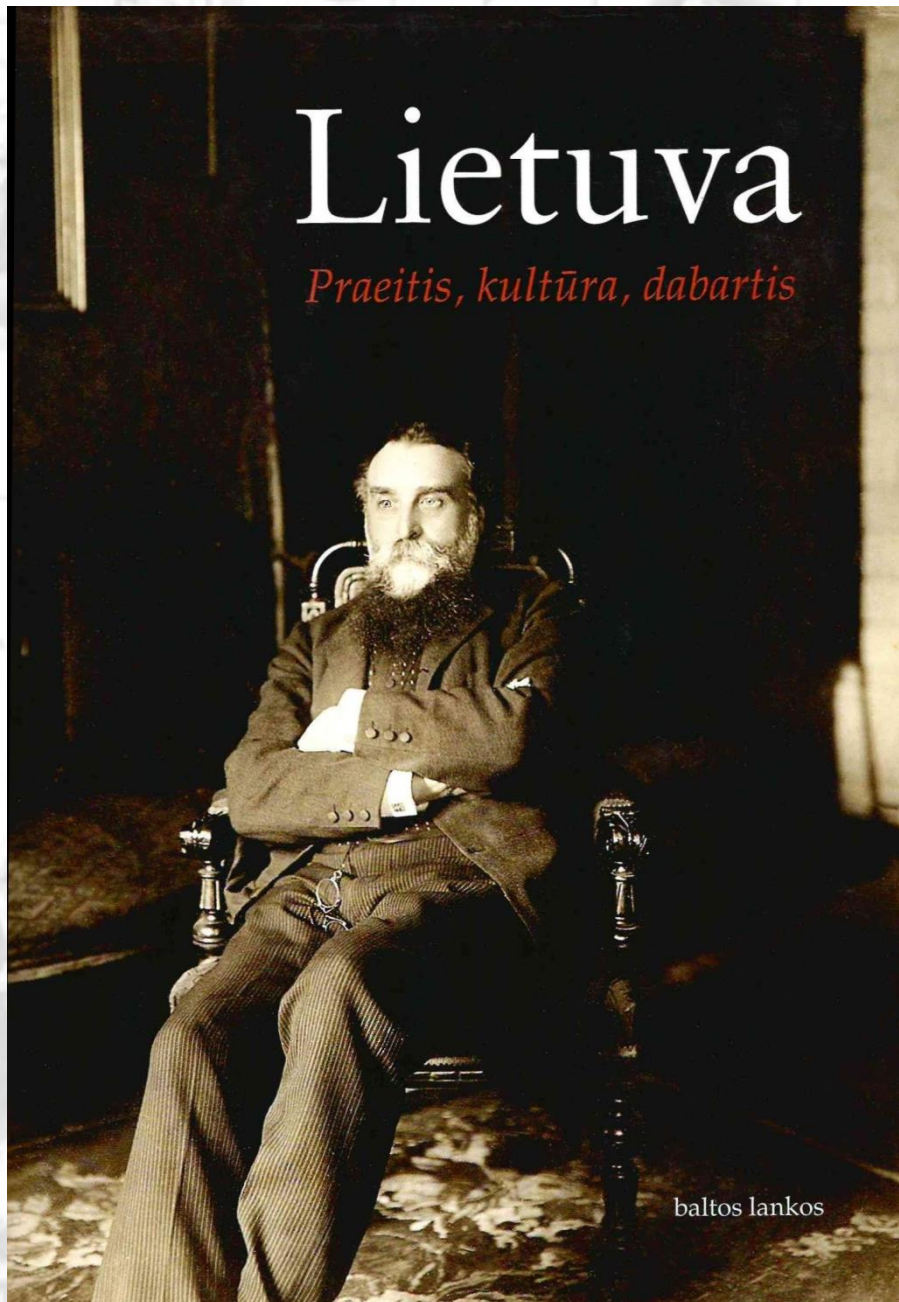
„Lietuva gali didžiuotis savo istorija ir kultūra. Ši knyga dar kartą patvirtina, kad mūsų šalis buvo ir lieka integrali bei neatskiriama krikščioniškosios Europos dalis, o Lietuvos istorija – susitikimu, ryšių, dialogo su kitomis Europos tautomis, valstybėmis ir kultūromis istorija.

Prievarta išplėsta iš natūralaus savo raidos kelio, geležine uždanga atskirta nuo kaimynių ir partnerių, Lietuva savo tradicijomis ir savo dvasia vis tiek liko Europoje – natūralioje istorinės paskirties vietoje.“

*Lietuvos Respublikos Prezidento
Valdo Adamkaus išanginis žodis*

„Lietuva: praeitis, kultūra, dabartis“

Saulius Žukas



Knyga apie Lietuvą: kraštovaizdžiai, kalba, dvarai, senoji religija ir krikščionybė. „Kas yra svarbiausia tautos praeityje ir dabartyje? Kokius faktus atrinkti, kuriuos asmenis pasitelkti kaip savojo laiko metaforas, pagaliau kokių proporcijų laikytis, kai kalbi ir apie valstybės formavimąsi, ir apie tradicinę Lietuvos valstiečio ar dvarininko buitį, ir apie šiandienos kasdienybės kaitą? Šiam bandymui pasiryžta visiškai neabejojant, kad toks pasakojimas neišvengiamai liks tik viena iš praeities ir dabarties įvykių pateikimo galimybių.“ – knygos sudarytojai.

„Tautos atminties beieškant: Apie dievus ir žmones“

Algirdas Julius Greimas

Algirdas Julius Greimas TAUTOS ATMINTIES BEIEŠKANT



Apie dievus ir žmones

Mitologijos tyrinėjimą Greimas supranta kaip kultūros archeologiją, naudoja tokius metodus, kurie padeda iš „kelių atskirų šukių“, iš rašytiniuose šaltiniuose ir tautosakoje fiksuotų paskirų mūsų mitologijos fragmentų, rekonstruoti amžių būvyje sueižėjusį ir subirusį masyvą, atskleisti mūsų mitologinių tekstų tikrąją, t.y. mitologinę, prasmę.

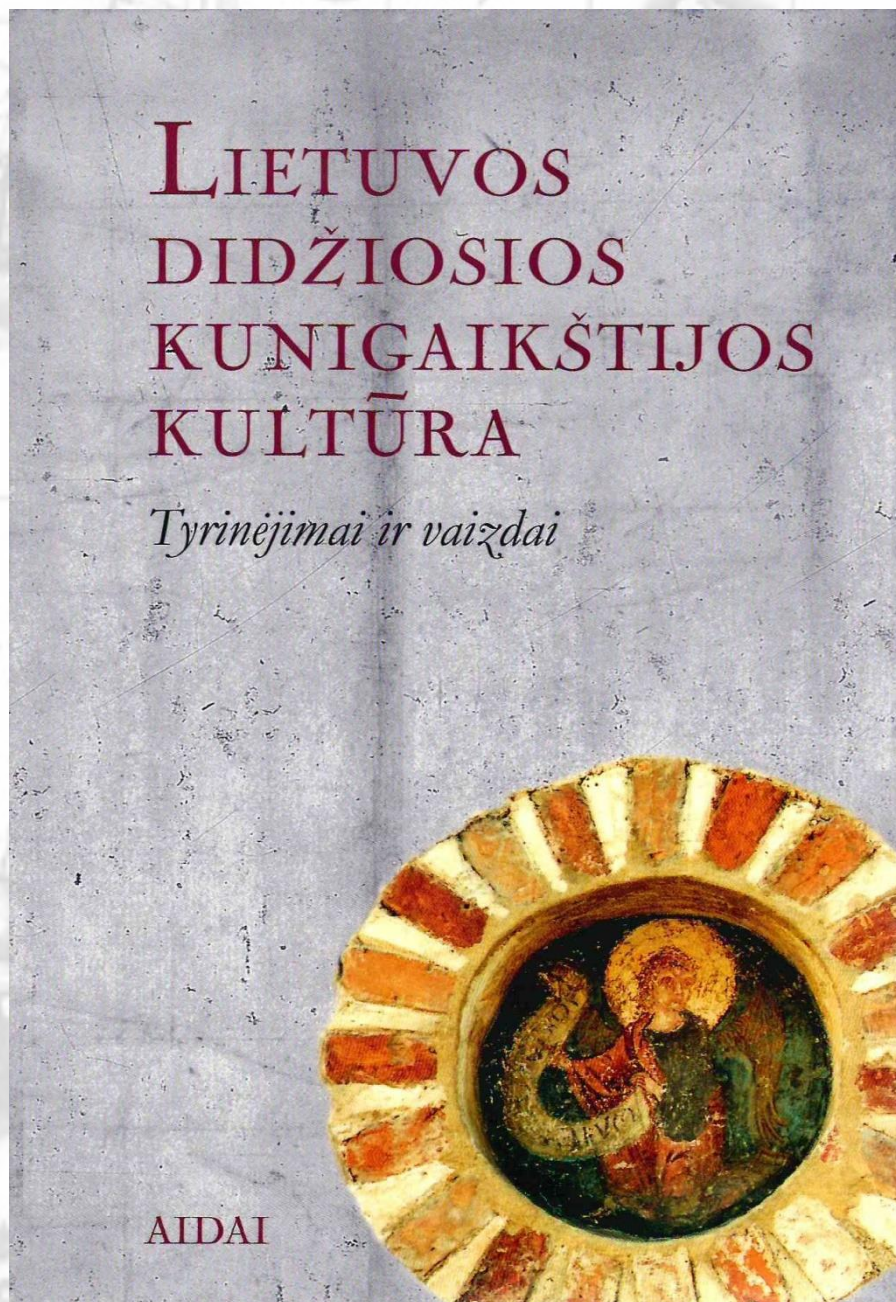
Gauti rezultatai leidžia teigti, kad autorius yra bene išvalgiausias ir jautriausias lietuvių mitologijos tyrinėtojas.

„Mūsų praeities beieškant“ Česlovas Gedgaudas



Autorius, naudodamasis Vakarų, Rūsų, Bizantijos, Arabų, Skandinavų ir kitais labai gausiais ir niekieno neginčijamais šaltiniais, įtaigiai ir plačiajam skaitytojų ratui aprašo ikikrikščioniškąją Lietuvos praeitį.

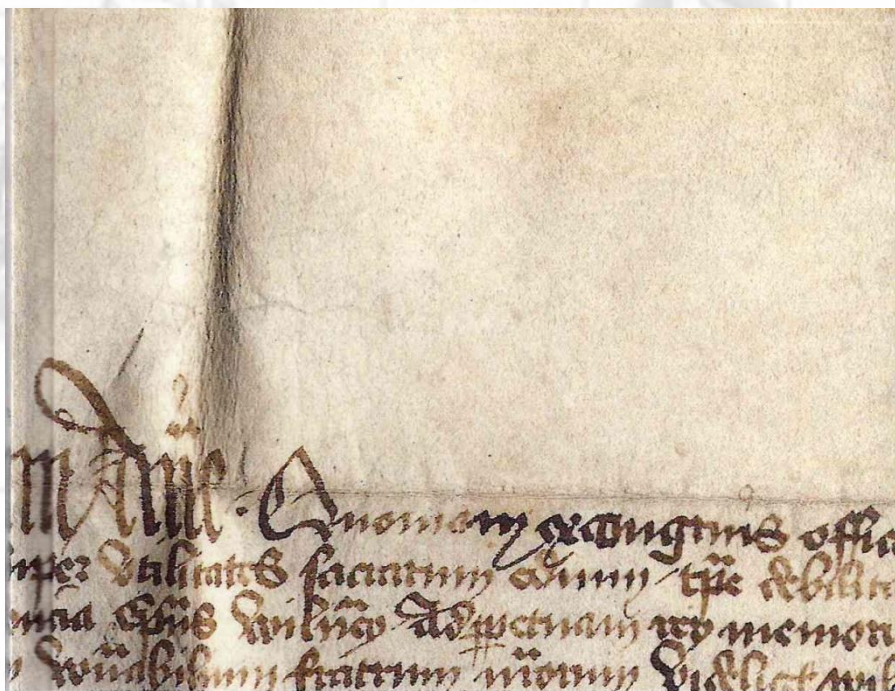
„Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kultūra. Tyrinėjimai ir vaizdai“



Skirtingų kultūrų ir mentalitetų susidūrimas, izoliacija, konkurencija; naujų reiškinių radimasis ir augimas, senų nunykimas - visa tai tilpo unikaliame darinyje - Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštijoje ir atsispindėjo jos daileje, raštijoje, dvasingume. Trisdešimt autorių - istoriku, filologu, dailėtyrininku - rašo apie įvairiausius kultūros reiškinius; kai kurie iš tų reiškinių anksčiau net nebuvo patekę į tyrinėtojų akiratį. Gausios iliustracijos pratesia ir papildo tekstus. Nemaža jų dar neskelbtos arba ganėtinai primirštos, o žinomesnės, pateikiamos naujuose kontekstuose, įgauna naujų prasminių atspalvių.

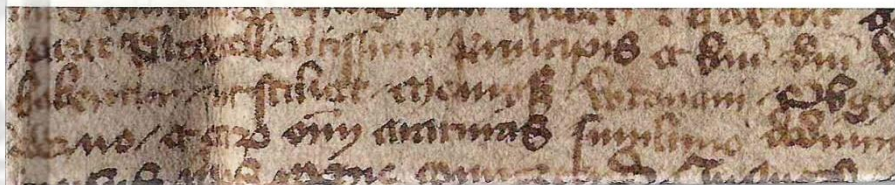
„Nuo Mindaugo raštų iki Karpavičiaus pamokslų“

Sigitas Narbutas



Sigitas NARBUTAS

NUO
MINDAUGO RAŠTŲ
IKI
KARPAVIČIAUS PAMOKSLŲ



Kol gyvavo Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė, lietuviškieji raštai žengė tarsi atsilikdami nuo kitakalbės raštijos. Iš pradžių atotrūkis tarp jų bei raštų lotynų, slavų ir germanų kalbomis buvo didžiulis. Jis ir toliau būtų didėjęs, jei beveik tuo pačiu metu su tautinėmis Europos kalbomis lietuviškieji raštai nebūtų gavę naujo – knygos – pavidalo.

Žlugus LDK, ant lietuvių raštijos pečių užgriuvo pati sunkioji – atsakomybės už tautos ir valstybės ateitį – našta.

„Lietuvos Vytis“

Juozas Galkus



LIETUVOS VYTIS

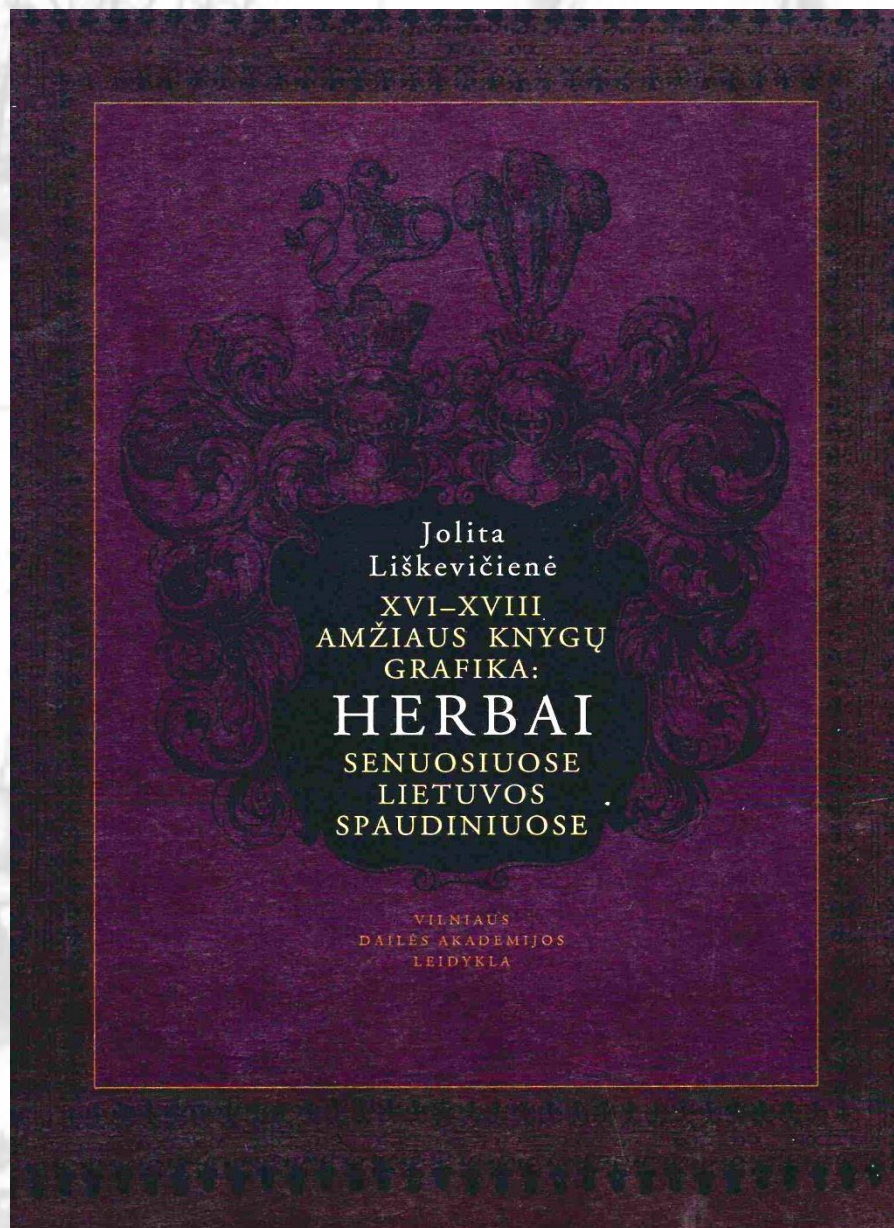
THE VYTIS OF LITHUANIA

Albume reprodukuoti herbo atvaizdai iš architektūros, militarijų, taikomosios dailės kūrinių, sukurti iš įvairiausių medžiagų, dažnai žymių to meto menininkų.

Iliustracijose matoma svarbiausių Europos meninių stilių kaita, jų įtaka herbo kompozicijai. Pastarojo šimtmečio paprastų žmonių kartais naivūs rankdarbiai su Vyčiu skleidžia jų patriotinius jausmus ir pasididžiavimą savo Tėvyne.

„XVI-XVIII amžiaus knygų grafika: Herbai senuosiuose Lietuvos spaudiniuose“

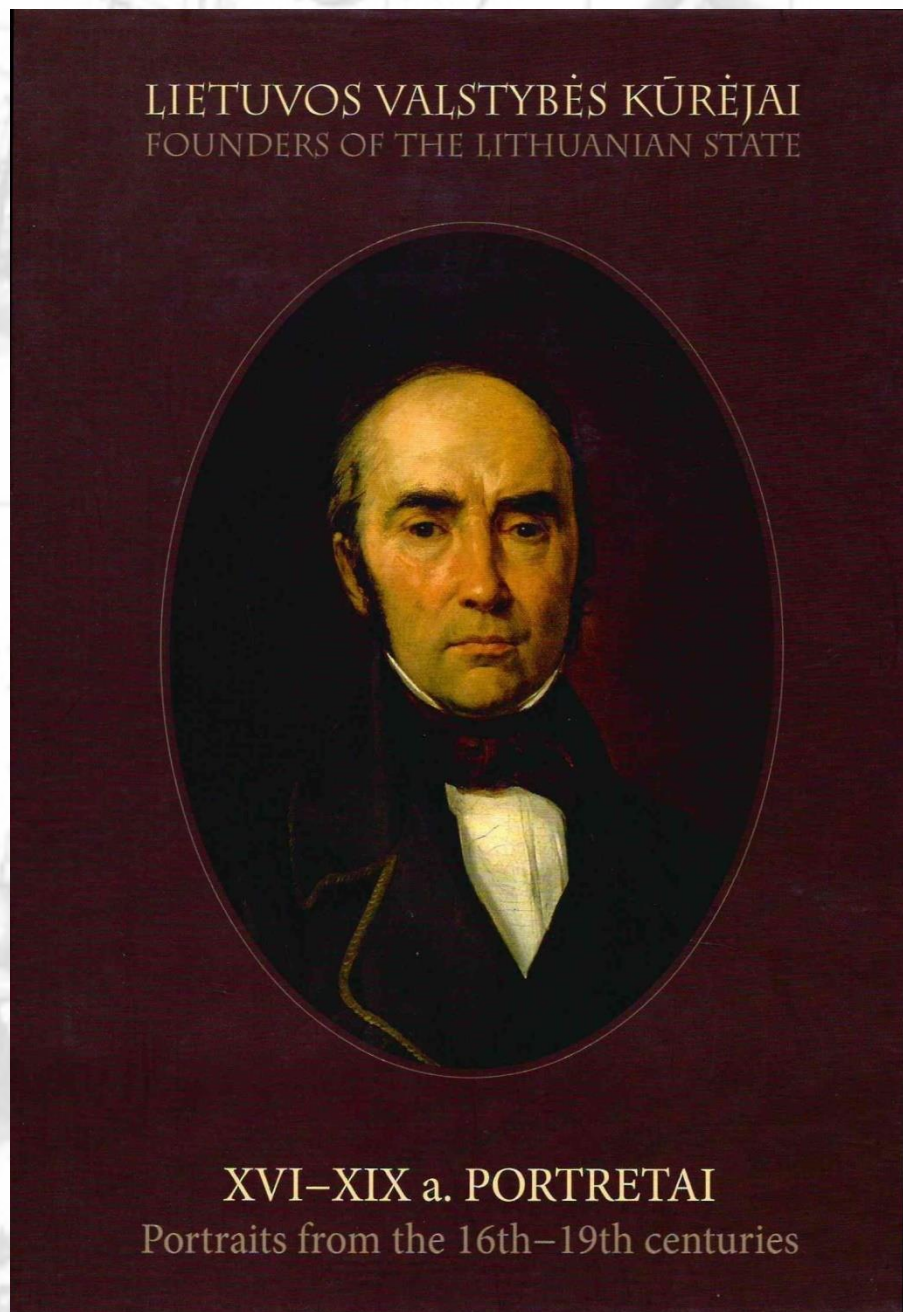
Jolita Liškevičienė



Šiuo leidiniu norima visus besidominčius Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūra supažindinti su specifiniu, iki šiol beveik netyrinėtu reiškiniu – herbų atvaizdais senuosiuose spaudiniuose: nuo mažųjų, ženkliškų herbo figūros atspaudų iki išplėstinių, daugiaplanių, visą puslapį užimančių kompozicijų.

Į herbų atvaizdus senuosiuose spaudiniuose žvelgta kaip į specifinę knygų grafikos sritį su savo raidos tendencijomis ir žanro kanonais; siekta parodyti, kaip herbas, griežtai apibrėžtas konkrečios giminės heraldinis simbolis, palaipsniui tapo daugiaplanių kompozicijų sudėtiniiu elementu.

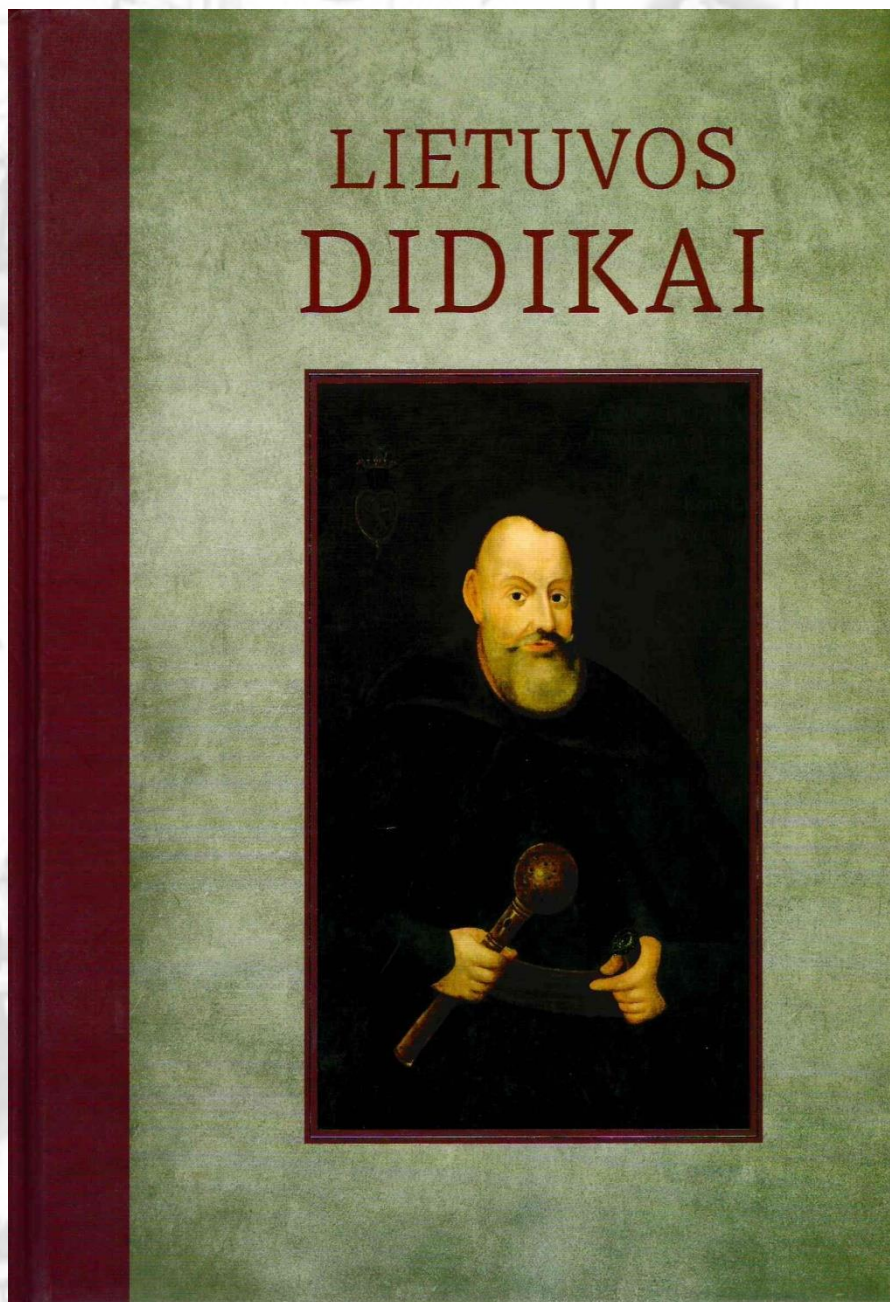
„Lietuvos valstybės kūrėjai: XVI-XX a. pirmosios pusės portretai“



Knygos tikslas — dailės kūrinių priminti asmenybės, didžia dalimi lėmusias mūsų krašto likimą. Tai karalių ir didžiųjų kunigaikščių, didikų, dvasininkų, Vilniaus universiteto profesorių, carinės Rusijos okupuotos Lietuvos valstybingumo puoselėtojų, tautinio atgimimo žadintojų ir naujosios Lietuvos valstybės — Lietuvos Respublikos — kūrėjų portretai.

„Lietuvos didikai“

N. Asadauskienė, V. Jankauskas, V. Kamuntavičienė

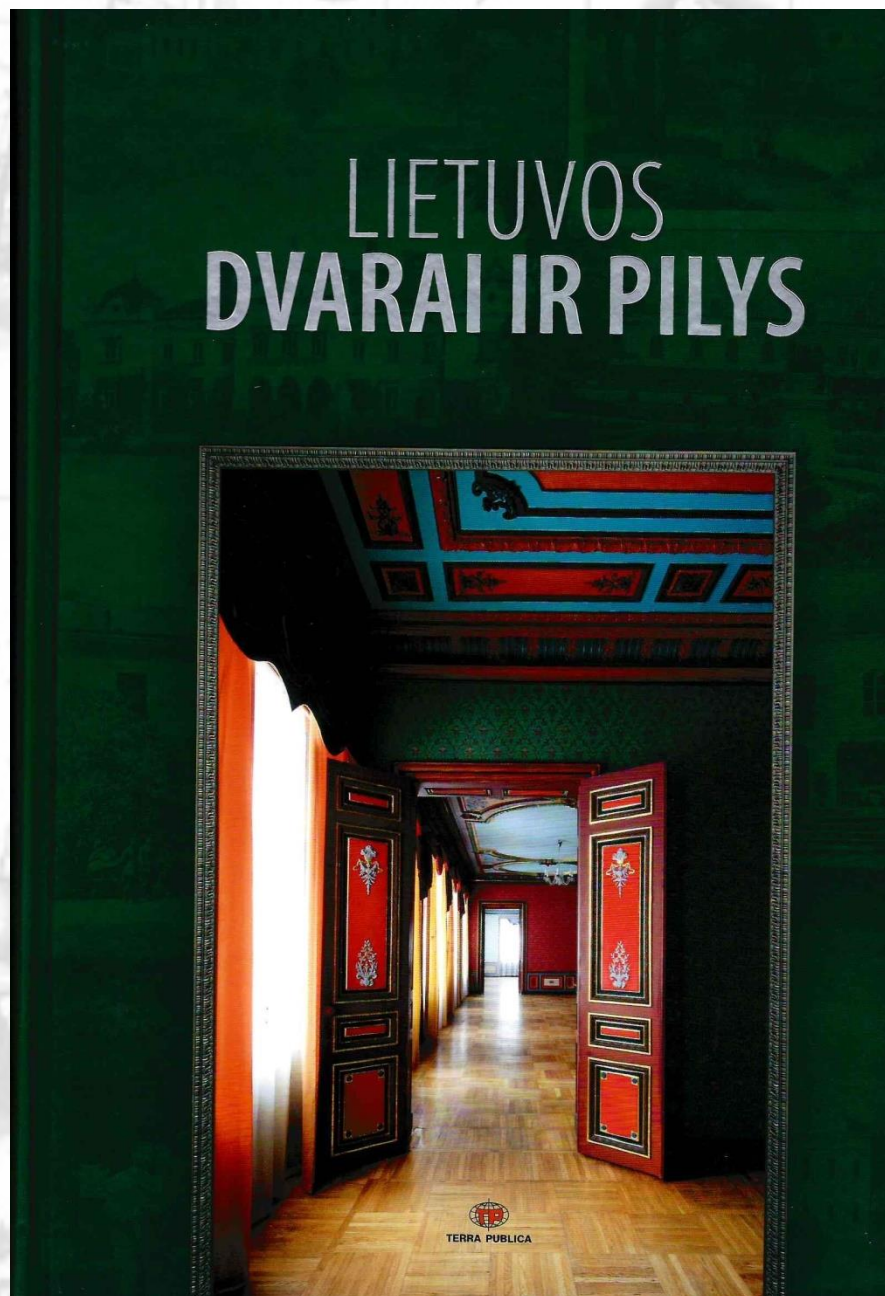


„Lietuvos didikai“ – iliustruotas enciklopedinis žinynas, kuriame pristatomos dvidešimt atrinktų svarbiausių Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės didikų giminų istorijos, aptariama jų kilmė, herbai ir titulai, žymiausi atstovai, bei jų visuomeninė politinė ar karinė karjera, nuopelnai kultūrai.

Skaitytojai sužinos apie specifinio Lietuvos diduomenės luomo raidą, aristokratėjimą, tarpusavio kovas, giminystės ryšius, indėlį į valstybės gyvenimą.

„Lietuvos dvarai ir pilys“

Vytautas Kandrotas, Ingrida Veliūtė



Lietuvos dvarai ir pilys – reikšmingi mūsų istorijos liudininkai, per savo gyvavimo laikotarpį būdavę didžiųjų kunigaikščių ir didikų rezidencijomis, kultūros ir švietimo centrais, saugodavę ne tik turtingas bibliotekas, archyvus, meno dirbinių ir paveikslų kolekcijas, bet ir didikų, bajorų šeimų istorijas, jų gyvenimo būdą.

Šioje knygoje skaitytojai supažindinami su atgimstančiais, sutvarkytais ir naujam gyvenimui prikeltais mūsų valstybės dvarais ir pilimis.

„Lietuvos miestai ir miesteliai“

Rolandas Gustaitis

LIETUVOS miestai ir miesteliai



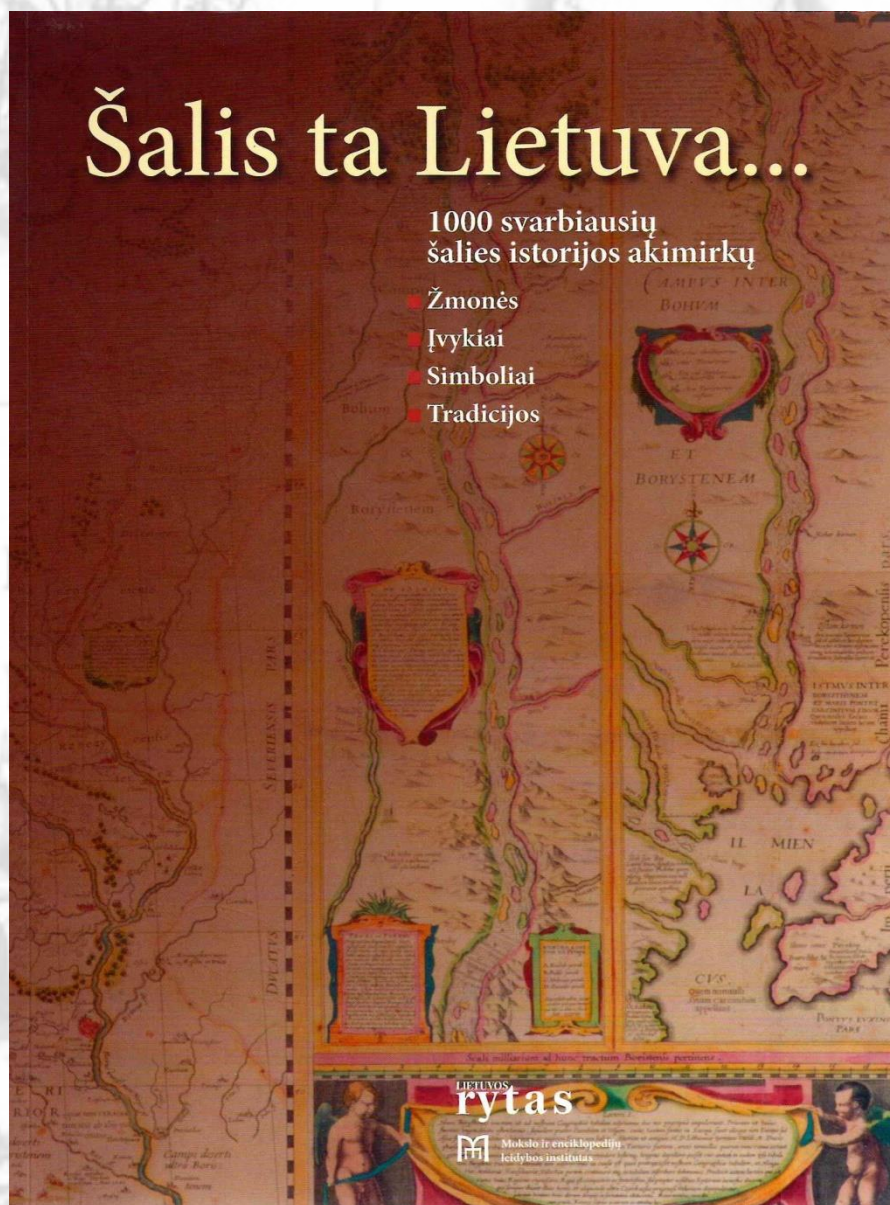
Naujausias unikalus leidinys apie Lietuvos miestus ir miestelius pristato visas 346 miesto ar miestelio statusą turinčias gyvenvietes. Didelės apimties leidinyje pateikiami gyvenviečių aprašymai, atskleidžiantys jų praeitį ir dabartį.

Vingiuojančios upės, besidriekiantys keliai ir geležinkeliai kūrė miestelių istoriją – jų kryžkelėse kilo bažnyčių bokštai, buvo grindžiamos aikštės, kūrėsi dvarai. Dabar tai – istorijos paminklai, turintys svarbią reikšmę modernėjančiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose. Tai mūsų visų namai, kuriuose užaugome, gyvename, dirbame, kuriuos puoselėjame, gražiname ir norime išsaugoti.

„Šalis ta Lietuva...

1000 svarbiausių šalies istorijos akimirų“

Pačiulienė Ona



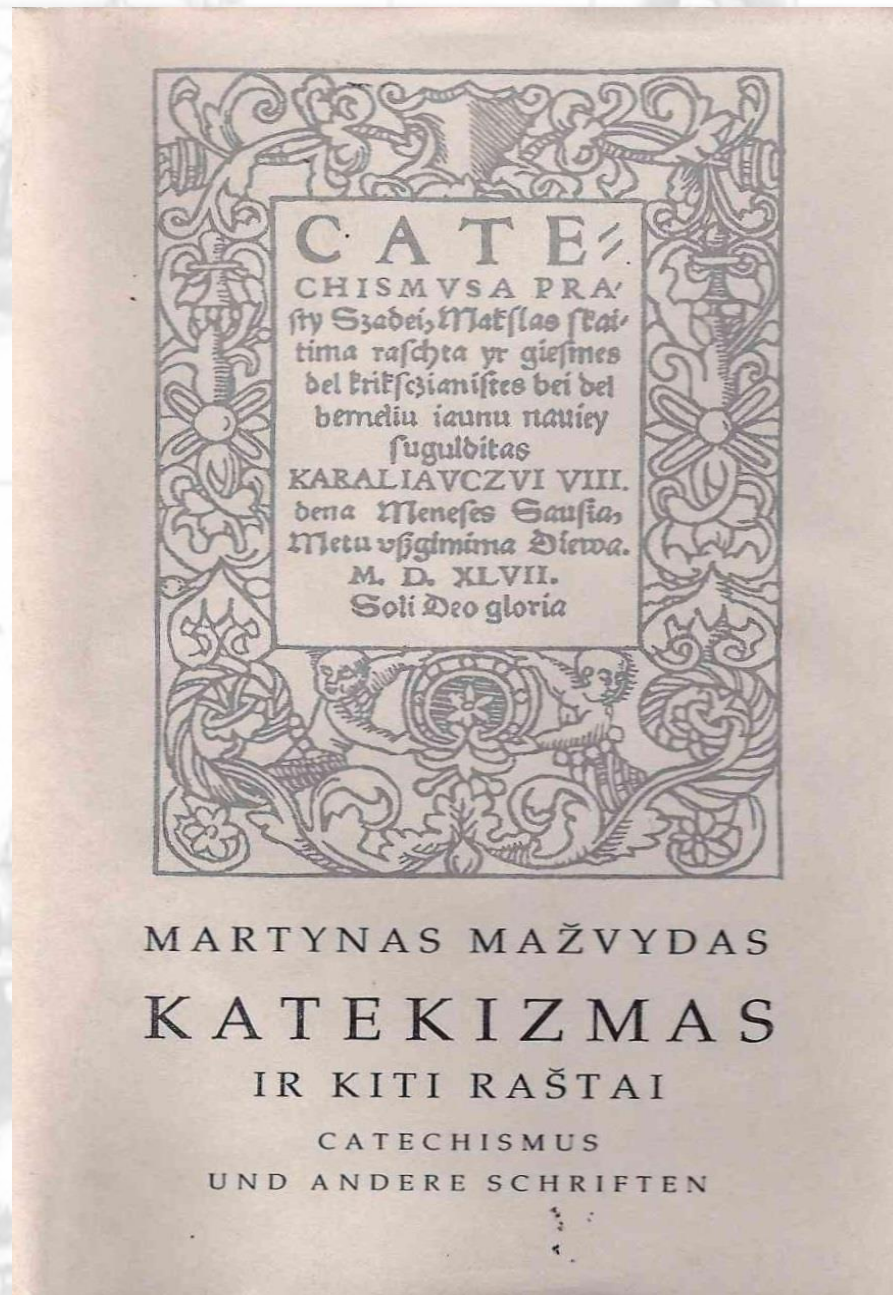
Enciklopedinis leidinys „Šalis ta Lietuva...“ aprėpia istoriją nuo pirmųjų gyventojų Lietuvos teritorijoje pasirodymo iki „Tūkstantmečio odisėjos“.

Tūkstantyje glaustai parašytų straipsnių pateikiama žinių apie Lietuvos vardo, kalbos kilmę, apžvelgiamos lietuvių kilmės teorijos, vėliavos, himno, herbo istorija. Visi leidinio straipsniai apipinti spalvingomis iliustracijomis – meno kūrinių reprodukcijomis, nuotraukomis, piešiniais.

Skiriama visiems Lietuvos žmonėms.

„Katekizmas ir kiti raštai“

Mažvydas Martynas

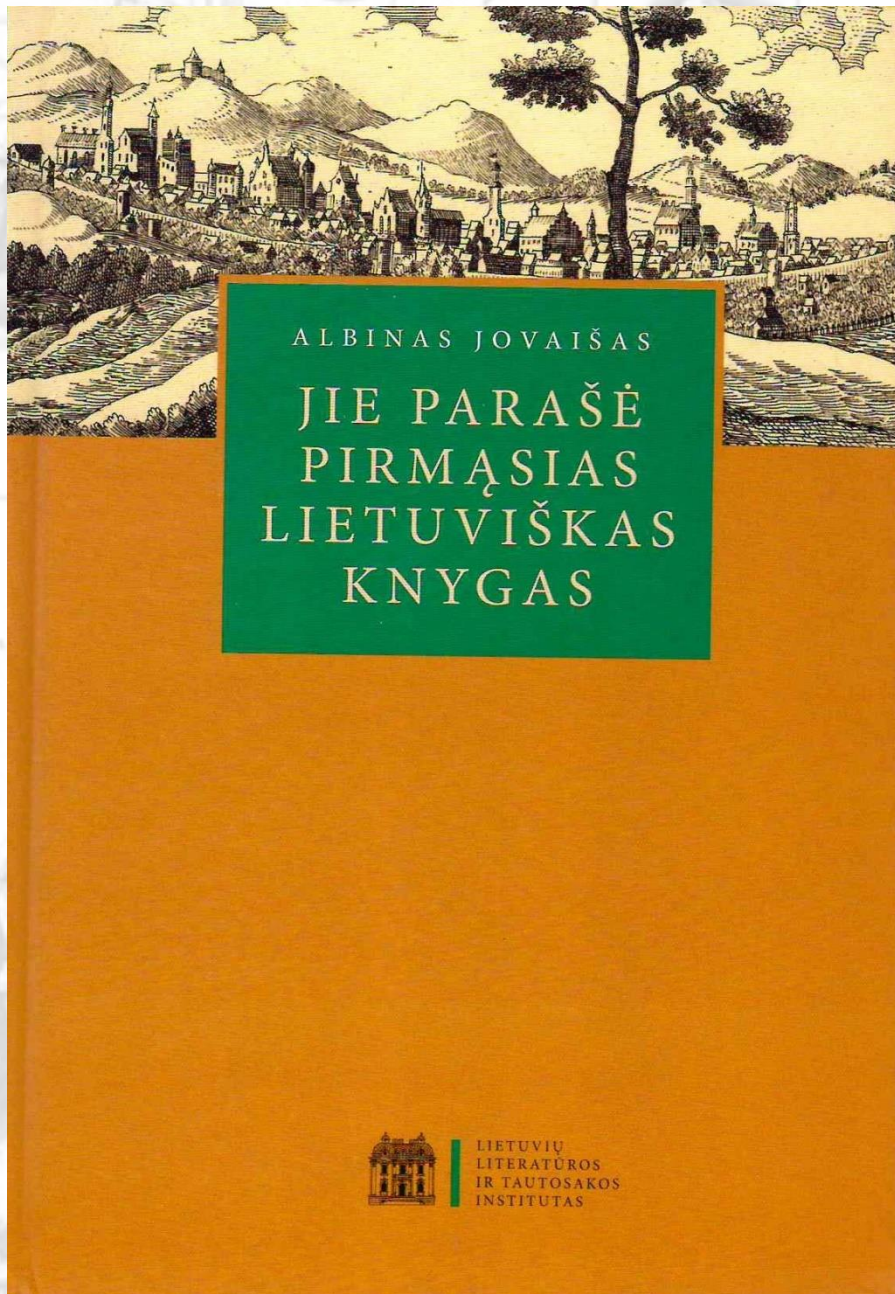


Katekizmas – pirmoji lietuviška knyga, išspausdinta 1547 metais Kioningsberge. Martyno Mažvydo raštai, tai svarbus lietuvių kalbos ir kultūros studijų šaltinis.

Kad knyga būtų lengviau suprantama dabartiniam skaitytojui, greta falsimilės pateikiamas transponuotas tekstas. Jame laikomasi bendrinės kalbos tarties, o Mažvydo morfologija, žodynas ir sintaksė paliekami autentiški.

„Jie parašė pirmąsias lietuviškas knygas“

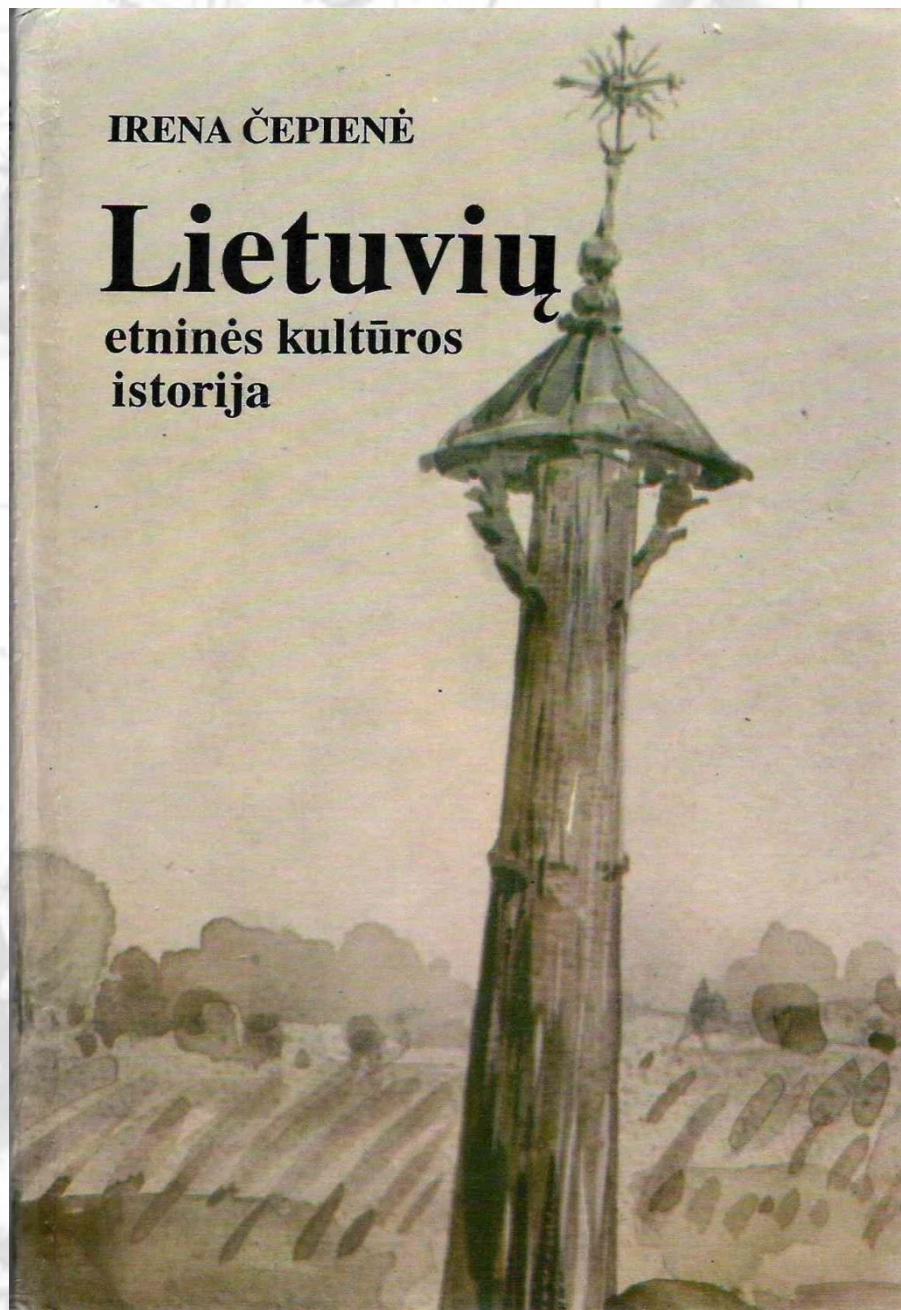
Albinas Jovaišas



Knygoje glaustai, patraukliai ir išsamiai atskleidžiamas lietuviškos raštijos kelias nuo pirmųjų liudijimų apie lietuvių kalbos vartojimą viešojoje erdvėje XIII-XV a. ir vėliau iki didžiųjų XVI a. lietuvių raštijos kūrėjų: Mažvydo, Bretkūno ir Daukšos.

„Lietuvių etninės kultūros istorija“

Irena Čepienė

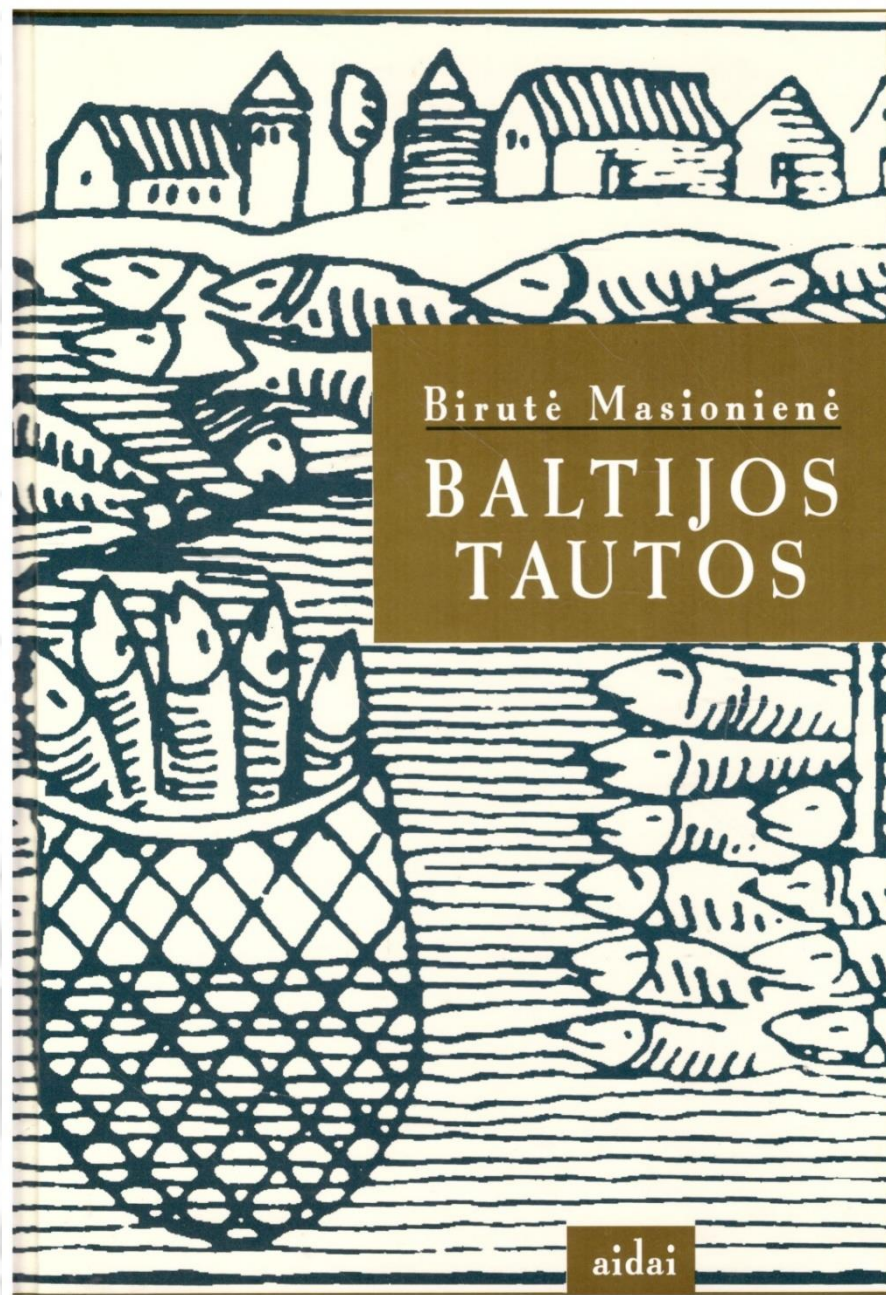


Knygoje „Lietuvių etninė kultūra“ apžvelgiama lietuvių etninės kultūros raida nuo seniausių laikų iki mūsų dienų. Nagrinėjamos materialinės kultūros vertybių sąsajos su baltų religija ir mitologija, liaudies kūryba, tradicijomis, papročiais.

Remdamasi kultūros raidos ypatumais autorė gvildena lietuvių tautinio tapatumo išsaugojimo problemas, itin aktualias globalizacijos sąlygomis.

„Baltijos tautos“

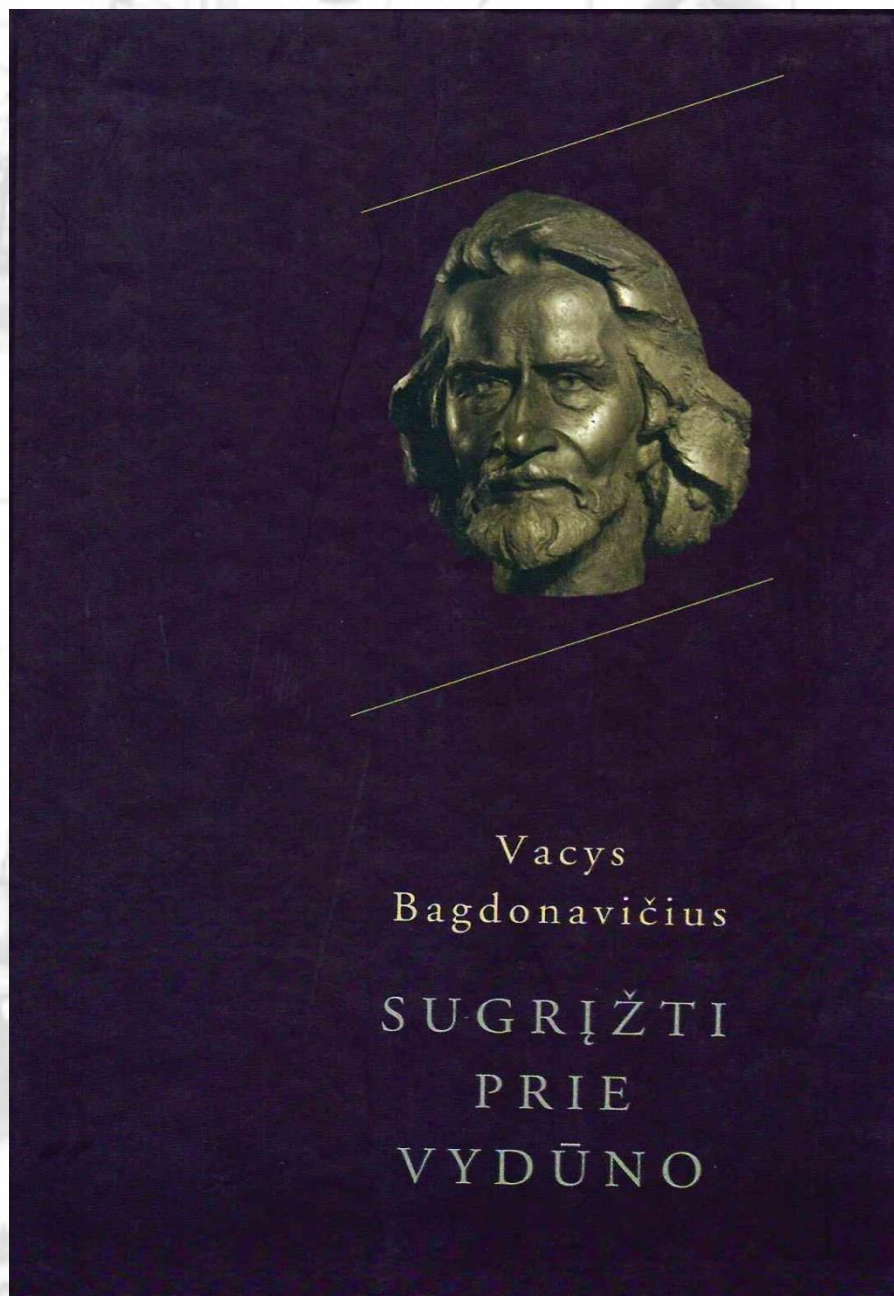
Birutė Masionienė



Žmogaus būtis įaudžiama į gamtą, iš jos tarsi išauginama architektūra, o pastarojoje ieškoma istorijos pėdsakų; gamtinė ir istorinė tautų būtis vis kitaip veriasi literatūros, dailės, muzikos kūrinuose; taip įvairaus pobūdžio duomenys, papildydami vienas kitą, kuria iškalbingą krašto, pagaliau ir viso Baltijos šiaurrytinio regiono vaizdą.

„Baltijos žemėse glūdi mūsų šaknys, iškerojusios tais laikais, kai pasaulis dar negirdėjo Kristaus vardo, tačiau visų mūsų protėviai buvo ateiviai. Kadaise čia plytėjo senosios Europos žemės, o indoeuropiečiai atkeliavo iš prietryčių, greičiausiai per pietų Rusijos stepes ir Kaukazą...“

„Sugrįžti prie Vydūno“ Bagdonavičius Vacys

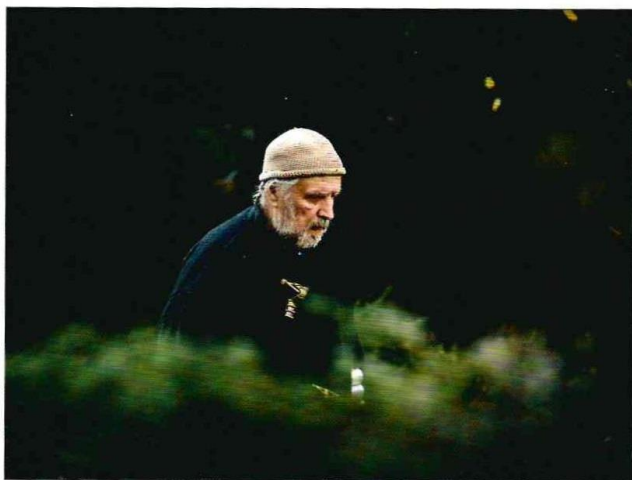


Autorius analizuoja plačiąsą Vydūno, - rašytojo ir filosofo, veiklą, jo pasaulėžiūros principus, atskleidžia naujus gyvenimo, veiklos, bei kūrybinės biografijos faktus ir parodo, kad šiandien jo veikalai ir kitas palikimas yra aktualūs demokratiškos kultūros kūrybai, veikia tautos vertybinę orientaciją ir dvasingumo raišką.

„Lietuvių išminties knyga“

Jonas Trinkūnas

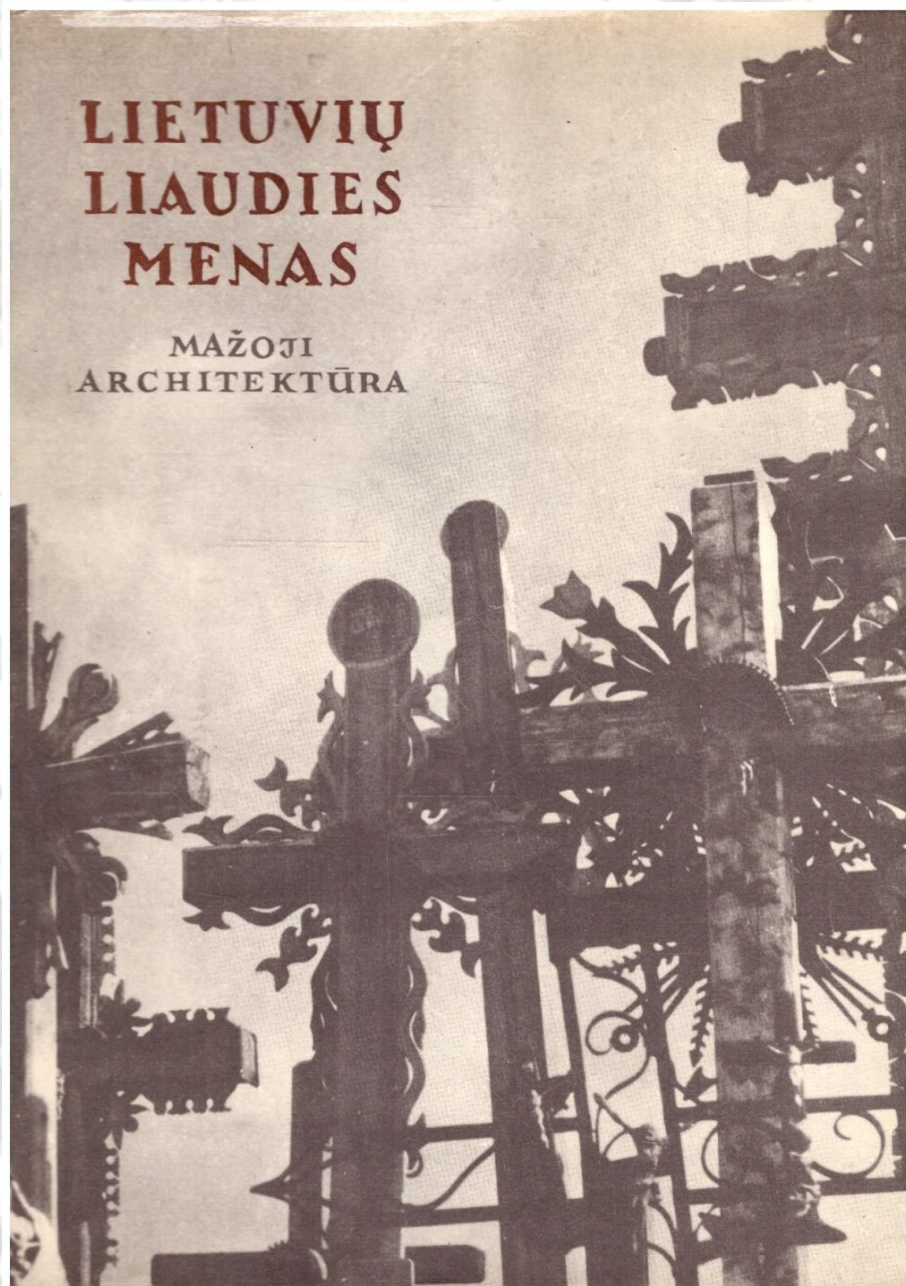
LIETUVIŲ IŠMINTIES KNYGA



J. Trinkūnas (1939–2014) šiame veikale sukaupė lietuvių sakmių ir pasakojimų rinkinį, kuriame atsispindi mūsų tautos išmintis, jos pasaulio samprata, dorovės pagrindas, taigi senovės žynių palikti pamokymai. Susidarė ištisa knyga tokių filosofinių kūrinių, kuriuos, palydėtus J. Trinkūno pastabomis ir išvalgomis ir išleido jo bendražygiai po autoriaus mirties.

„Lietuvių liaudies menas“

Kazys Šešelgis

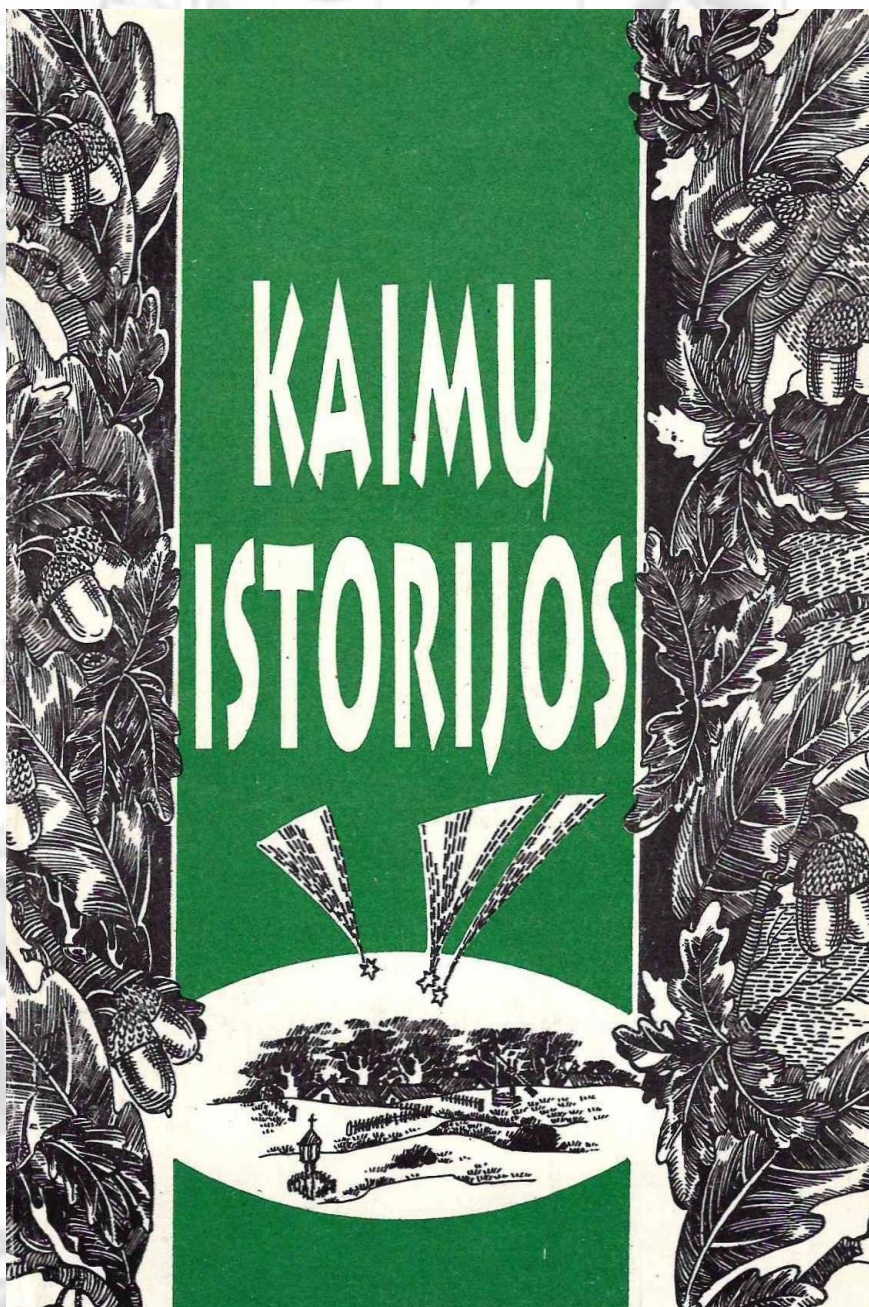


Albumas skiriamas dailininkams architektams, menotyrininkams ir plačiajai visuomenei, kuri domisi lietuvių liaudies dvasinės kultūros palikimu ir tolimesne jos plėtote.

Knygoje pateikiama medžiaga padeda geriau suprasti, kokių didelių lobius kūrė genialios paprastų kaimo žmonių rankos.

„Kaimų istorijos“

Romas Masteika

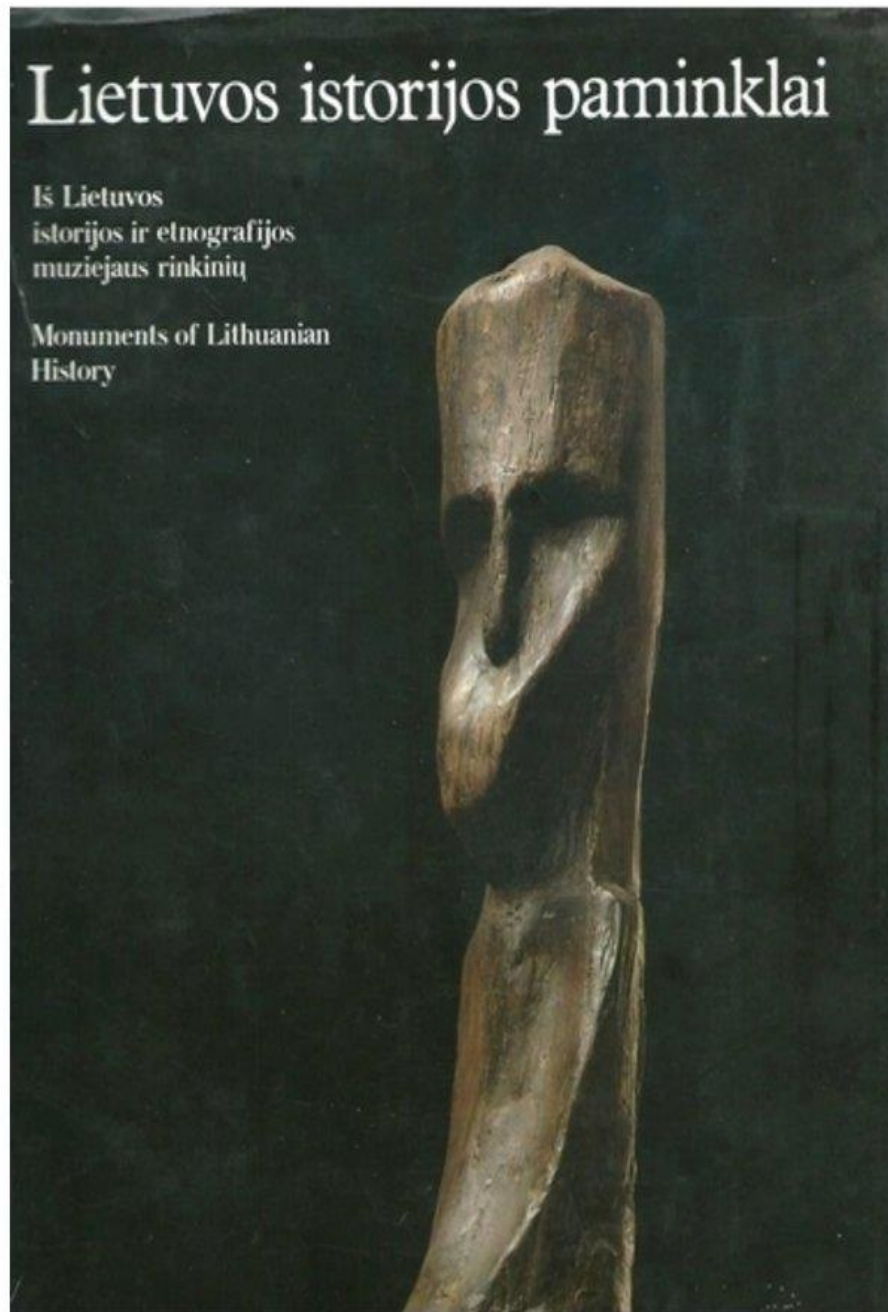


„Per vieną šimtmetį Lietuvos kaimas patyrė daug istorijos išbandymų: išskirstymą į vienkiemius, kolektyvizaciją, melioraciją, gyvenviečių stambinimą. Tie išbandymai smarkiai pakeitė tradicinį kaimą, jo kraštovaizdį, suardė per amžius nusistovėjusius papročius.“

Nebera šiandien šimtai kaimų – nušluoti nuo žemės paviršiaus trobesiai, iškirsti medžiai, išnaikinti sodai. Bet dar yra žmonės, jų šeimininkai, išsikėlę į kitas vietas, išvykę į miestus. Į ištūstėjusius laukus vėl grįžta ūkininkai, jie pradeda naują kaimo gyvenimo etapą.“

„Lietuvos istorijos paminklai“

Birutė Kulnytė



Leidiniį sudaro trys dalys: archeologija, istorija ir etnografija.

Daugiau dėmesio skirta rečiau publikuotiems eksponatams: portretams, dokumentams, spaudiniams, numizmatikai, darbo įrankiams, kaimo žmogaus paprotiniam menui.

Fotografijos albumas: „Įkvėpimo žemė“

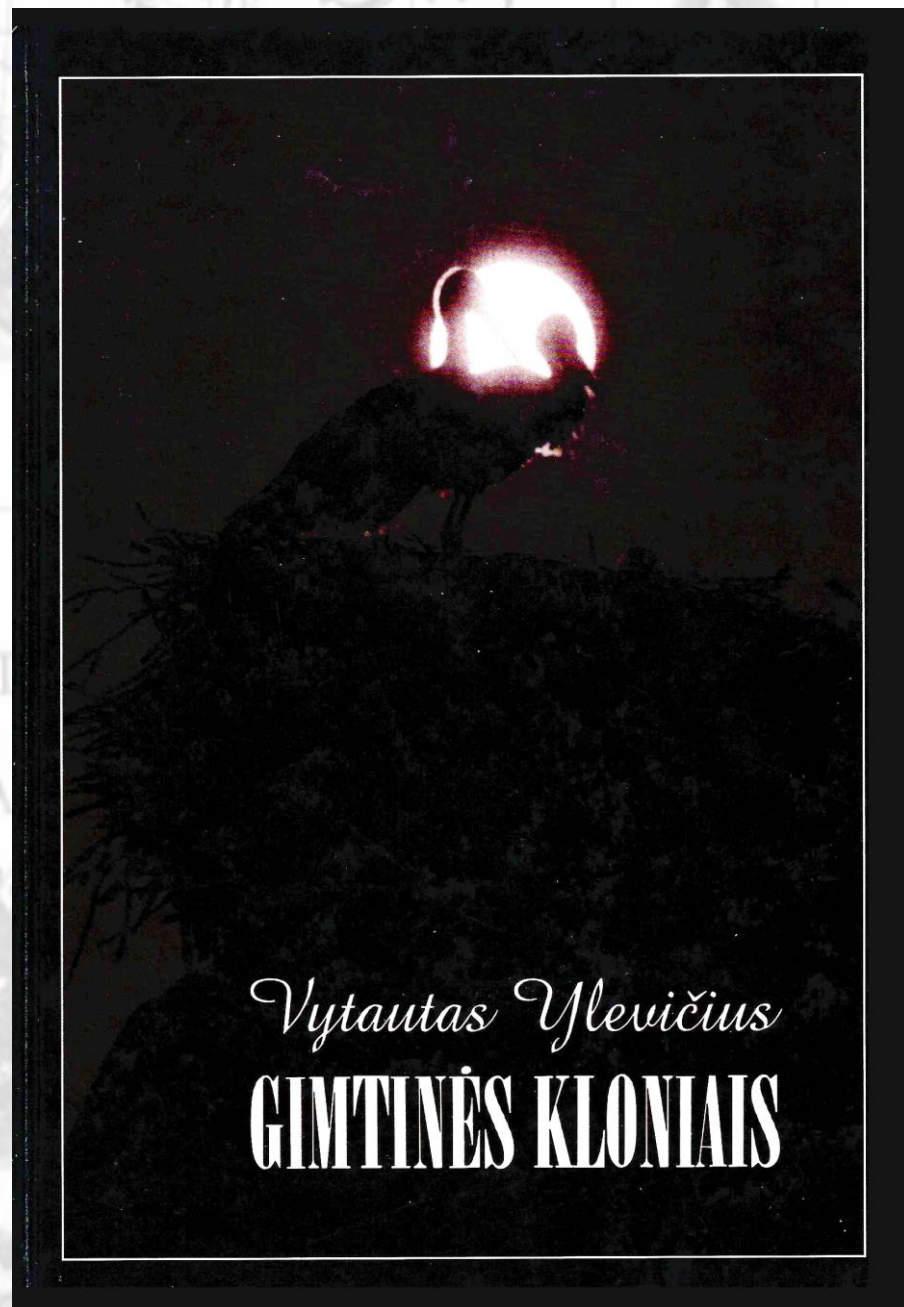
Romualdas Rakauskas



Lietuvių rašytojų veidai, figūros, jų gyvenimai, praeities ir dabartinė aplinka, rašytojų vaikystės ir jaunystės, jų gyventų vietų nuotraukos. Šiuolaikiniai rašytojai pristatomi žanrine arba portretine fotografija ir keletu dokumentinių nuotraukų, taip pat rankraštiniais įrašais. Trumpi parašai po nuotraukomis teikia žinių apie gyvenimą ir kūrybą. Greta klasikų, kitų praeities rašytojų atvaizdų – jų gimtinės fotografija. Leidiny s skiriamas literatūros gerbėjams, pedagogams, jaunimui.

Fotografijos albumas: „Gimtinės kloniais“

Vytautas Ylevičius



Albumė pateiktose nuotraukose parodyta Lietuvos gamtos įvairovė: būdingiausios žemės paviršiaus formos, pagrindiniai Nemuno intakai, žymiausi ežerai, parkai, miškai, medžių rūšys. Jos palydimos trumpomis enciklopedinėmis geografinėmis žiniomis. Profesoriaus Česlovo Kudabos išanginiai tekstai keturiems albumo skyriams - tai Jo atsisveikinimo kūrinys.

*Ta žemė, kur gimėm – gimtinei,
Vienintelė širdžiai brangi.
Jos kraujas ir šaknys krūtinėj
Kaip prakaito balsas rugy.
V. Rudokas*

Eilėraščių rinkinys: „Čia mano žemė“

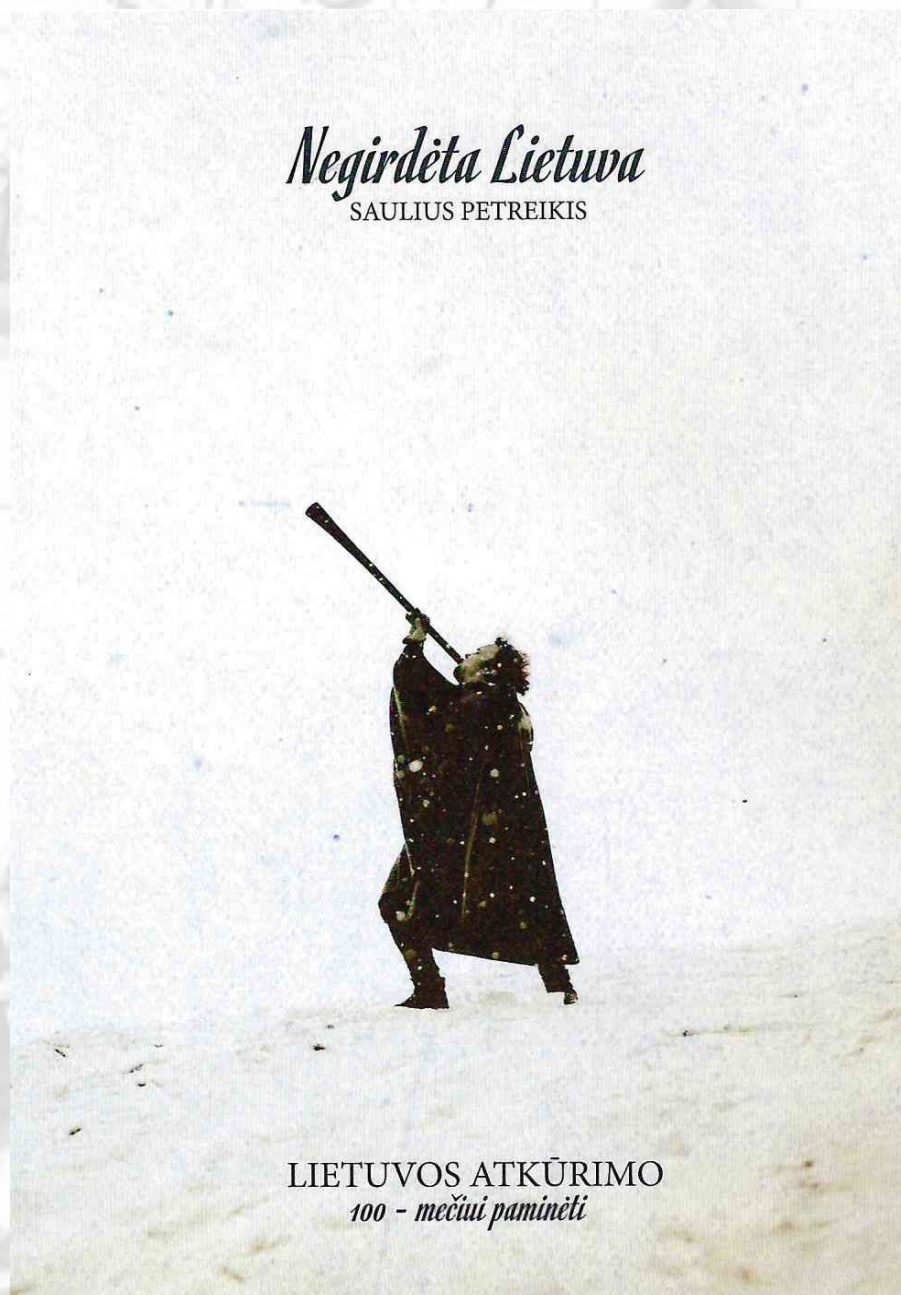
Algis Jakštas



*Čia mano žemė,
 Čia mano upės, ežerai
 Čia mano kelias,
 Čia mano lietus lyja,
 Čia mano sniegas sninga,
 Čia mano rūkas kyla,
 Čia mano saulė teka,
 Čia mano žvaigždės
 Ir pilnatis čia šviečia naktimis.
 Čia mano dienos, naktys,
 Rytai ir vakarai,
 Čia mano metai.
 Čia ir tėvai
 Ir protėviai gyveno,
 Čia viskas viskas mano,
 Čia mano žmonės
 Mylimi gyvena
 Ir aš ir aš čia gyvenu.*

Muzikos CD diskas: „Negirdėta Lietuva“

Saulius Petreikis



Negirdėta Lietuva tai muzika, kuri skambėjo, kai dar mūsų nebuvo ir skambės, kai mūsų jau nebebus. Tai šimtmečius menančios istorijos, kurios pasakoja apie mūsų senolius bei miškus ir pievas, kuriose jie gyveno.

Negirdėta Lietuva tai mumyse užkoduotos melodijos ir istorijos. Tai piemenys, grojantys su skudučiais. Tai vaiko lūpose suspaustas bandūrėlis. Tai senolis laukuose, apraudojantis artimo netektį. Tai pamiškeje bandos parvarymą skelbiantis kerdžiaus rago signalas. Tai mergaitė lumždeliu besikalbanti su paukščiais.

Parodą parengė:
Visagino viešoji biblioteka



Kviečiame aplankyti!